

proti několika osobám v téže žalobě a v témže sporu, není předmětem žalobcova přednesu o příslušnosti, jakž jím není otázka, zda tvrzený nárok jest podle hmotného práva opodstatněn. V té příčině stačí, by žalobce v žalobě, již podal proti několika žalovaným, tvrdil a po případě za sporu doličil, že jeden ze společníků ve sporu, pokud se tkne jeden z hlavních závazaných, má obecné sudiště před dovolaným soudem. Tvrzením tím může žalobce předpokládajíc jeho správnost a správnost ostatních v souzeném případě nezávažných náležitostí, založiti příslušnost dovolávaného soudu podle § 93 j. n., leč že by se tento soud nemohl ani úmluvou stran státi příslušným, aneb že by pro rozepři bylo zvláštní sudiště. Otázka přípustnosti společenství v rozepři upravená v § 11 a násl. c. ř. s. je teprve otázkou dalšího řízení a dojde rozřešení nezávisle na řešení otázky příslušnosti právě tak, jako se řeší samostatně otázka hmotného práva, zda a pokud zažalovaný nárok jest opodstatněn proti každému ze žalovaných společníků v rozepři. Názoru, že otázka, zda žalovaný nárok jest po právu, nemůže míti význam pro otázku příslušnosti, nasvědčuje též úvaha, že zajisté nelze žalobu, podanou pro pohledávku přes 5.000 Kč u sborového soudu, odmítnouti pro nepříslušnost tohoto soudu, vyjde-li za sporu najevo, že pohledávka činí jen 5.000 Kč a že byla, snad obmyslně, zažalována u sborového soudu neprávem. Při výkladu, jejž zastávají dovolatelé, byl by zmařen účel předpisu § 93 j. n., by sporná věc proti několika žalovaným byla pokud možno vyřízena jediným sporem, a nastával by v případech, v nichž byl spor zároveň projednán ve věci samé, neúčelný důsledek, že by tutéž práci pak musily prováděti znovu jiné soudy, příslušné pro jednotlivé domnělé společníky. Že při výkladu tu zastávaném může ustanovení § 93 j. n. býti zneužito, by si nepoctivý žalobce vyloudil příslušnost skutečně nepříslušného soudu předstíráním vymyšleného společníka, jest sice pravda, nemůže však býti na újmu správnému výkladu zákona.

Čís. 9241.

Veřejná obchodní společnost není zvláštním právním podmětem ani právnickou osobou a nemůže proto býti ve sporu stranou, jí jsou jen její společníci. Jde o rozepři zahájenou (rozsouzenou), žalována-li v jednom sporu veřejná obchodní společnost, ve druhém sporu pak veřejní společníci.

(Rozh. ze dne 5. října 1929, R I 566/29.)

Žalobce žaloval veřejné společníky Josefa W-a a Viléma V-a veřejné obchodní společnosti Josef W. o zaplacení 963.971 Kč. Žalobou Ck III 143/28, zadanou dříve na soudě, domáhal se žalobce zaplacení téhož peníze na veřejné obchodní společnosti Josef W. Námitce zahájené rozepře soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. **Důvody:** Rozhodující jest otázka, zda nárok uplatňovaný proti veřejné obchodní společnosti může býti uplatňován zvláštní žalobou proti jednotlivým

společníkům. Na tuto otázku odpovídá literatura různě. Neumannův komentář popírá při § 232 c. ř. s. zahájenou rozepři, ježto jde o různé osoby. Také Staub ve svém komentáři z roku 1908 (viz § 20 v čl. 111 obch. zák. str. 373) jest toho názoru, že společník, proti němuž se uplatňuje nárok na základě jeho solidárního ručení, za trvání sporu proti společnosti nemá námitku rozepře zahájené. Ve svém novém komentáři z roku 1926 (viz pozn. 27 k § 124 ř. něm. obch. zák.) prohlašuje však Staub, že sporem proti společnosti jest zahájena rozepře proti všem, kdož jsou za sporu členy společnosti. Při tom budiž poznamenáno, že rozhodující §§ 124 a 128 něm. obch. zák. co do smyslu souhlasí se články 111, 112 čsl. obch. zákona. Stejně se vyslovuje Kannstein (viz pozn. k c. ř. s.). Judikatura se dosud s touto otázkou málo zabývala. Poukázáno budiž na rozhodnutí ze dne 6. dubna 1909, R III 108/9, jež v podobném případě uznává zahájenou rozepři. Soud rozhodl, že v těchto případech jest rozepře zahájena. Podle názoru soudu jest k rozřešení této otázky především vypátrati, jakou úlohu v ohledu procesním má společník proti společnosti. Ohledně toho vyplývá z důvodů k civilnímu řádu soudnímu (viz zvláště vládní motivy k § 17 a motivy k § 373 c. ř. s.), že společnost a společník jsou procesně táž osoba. Ostatně mluví důvody procesní hospodárnosti proti tomu, by současně byly dva spory o týchž nárocích, ano by již provedení jednoho sporu vedlo k právoplatnému rozhodnutí (§ 11 c. ř. s.) proti tomu neb onomu žalovanému. Za úvahu stojí i námitka žalovaných, podle níž v případě zrušení společnosti by mohl býti spor svého času proti společnosti vedený dále veden jednotlivými společníky, takže by vskutku trvalo více sporů proti osobám, jež dokonce mají totéž jméno. S ohledem na tyto úvahy zbývá rozhodnouti, zda rozepře zahájená jest tu také následkem trvání sporu č. j. Ck III 353/27. Neboť také tento spor trvá mezi společností a tímž žalobcem, takže ohledně totožnosti osob se naskytá shora uvedená otázka. Netřeba rozhodovati, zda ve sporu Ck III 353/27 uplatňovaný nárok jest totožným s nárokem uplatňovaným v tomto sporu. Rekurzní soud zamítl námitku zahájené rozepře. Důvody: Není pochyby, že otázka, zda veřejní společníci jako nositelé práv a závazků veřejné obchodní společnosti, představují firmu a tvoří s ní tutéž osobu, takže na spor proti veřejné společnosti jest pohlížeti jako na spor proti veřejným společníkům, není v literatuře ani v praxi jednotně rozřešena. K tomu prvý soud dostatečně poukázal. Jde o otázku, jaký význam má čl. 111 a 112 obch. zák. a §§ 11 a 36 ex. řádu. V nejnovější době nejvyšší soud v Brně rozhodnutím ze dne 11. února 1928, R II 32/28, sb. n. s. čís. 7781, vyslovil zcela zřejmě, že sice materielně jsou nositeli práv a závazků veřejné obchodní společnosti její společníci, že však tyto se stanoviska procesního nejsou stranou ve sporu společnosti, jakž vyplývá z §§ 11 a 36 čís. 2 ex. ř. a čl. 111 a 112 obchodního zákona. Také v rozhodnutích ze dne 15. prosince 1926, Rv II 297/26 a ze dne 19. března 1925, Rv II 17/25 (čís. 6584 a 4827) vyslovil týž soud, že veřejná obchodní společnost není sice právní osobností, že však nicméně jmění společnosti tvoří samostatnou součást jmění společníků, která se

právně i ve skutečnosti odlišuje od ostatního soukromého jmění společníků. Tím si Nejvyšší soud osvojil názory právních učitelů a komentátorů Neumanna a Stauba-Piska, kteří oba vycházejí z toho, že žaloby proti veřejné obchodní společnosti vedle žalob proti jejím veřejným společníkům o tutéž pohledávku mohou býti současně zahájeny, aniž by mohlo býti namítáno zahájení rozepře, poněvadž jak Neumann v komentáři poznamenává, žaloba proti veřejné obchodní společnosti směřuje proti jejímu samostatnému, jejímu účelovému nebo zvláštnímu jmění. Také nutno přihlížeti k tomu, že žaloba proti společnosti nemusí vždy vésti k cíli také proti společníku nebo společníkům, ježto přes vespolečné ručení společníků a přes ustanovení § 11 ex. ř. povinný společník podle § 36 čís. 2 ex. ř. může proti povolení exekuce vznést námitky, které mu přísluší proti vymáhajícímu věřiteli z jeho osoby. Rekursní soud nesdílí tudíž názor prvního soudu, proč bylo rozhodnuto jak shora uvedeno, při čemž by jen zbývalo ještě poznamenati, že z důvodů shora vyličených ani spor Ck III 353/27 zahájený u téhož soudu nemohl býti rozhodnuti na závadu, poněvadž i tam, jak nesporno, firma Josef W. stojí proti nynějšímu žalobci, takže tu není totožnosti stran se stranami, které vystupují ve sporu, o nějž nyní jde, což však jest předpokladem § 232 c. ř. s.

^{*)} Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil podrobněji již v různých rozhodnutích (srv. rozh. čís. 2478, 2615, 4827, 6154, 6584 sb. n. s. a četná jiná) právní názor, že veřejná obchodní společnost, třebaže jest samostatnou hospodářskou jednotkou, není zvláštním právním podmětem ani právnickou osobou. Názor ten není sice ani judikaturou jiných států, které mají obdobná ustanovení o veřejné obchodní společnosti jako obchodní zákoník tu platný, ani v písemnictví všeobecně uznáván za správný. Než nejvyšší soud neshledává ani v souzeném případě příčiny, by upustil od své ustálené praxe, ježto z průběhu sporu a z přednesu stran nevyšly nové náměty, o kterých by nebyl uvažoval již při svých dřívějších rozhodnutích, a ježto jeho názor je zakotven ve vývoji i platného čsl. obchodního zákona i novějšího čsl. zákonodárství. Vyplývá totiž z protokolů komise, jež se na Norimberské konferenci měla raditi o »všeobecném německém zákoníku obchodním«, jenž jako »všeobecný zákoník obchodní« je v Čsl. republice dosud v platnosti, alespoň pro otázku tuto řešenou, že komise při hlasování úmyslně a přes odpor čtyř hlasů z desíti odepřela veřejné obchodní společnosti povahu právnické osoby. Novější čsl. zákonodárství rozeznává obdobně, jako rozeznávalo zákonodárství bývalého Rakouska v poslední své době, mezi právnickými osobami a obchodními veřejnými společnostmi a praví dokonce v zákoně ze dne 8. dubna 1920. čís. 309 sb. z. a n. o dávce z majetku a o dávce z přírůstku na majetku v § 42 poslední odstavec, že se »obchodní společnosti nepovažují v tomto případě za osobu právnickou«. Takové »nepovažování« nemohl by zákonodárce stanoviti, kdyby je kde vůbec za

právnícké osoby uznával. Není-li veřejná obchodní společnost právní osobností, mohou podle hmotného práva býti podmětem jmění, jehož společnost může pod svou firmou nabývati, právně jen její společníci, kteří mohou obdobně jako podle čl. 15 obch. zák. kupec jednotlivce vykonávati společenská práva i pod svým občanským jménem i pod jménem společenské firmy. Kdo není právním podmětem anebo právní osobností podle hmotného práva, kdo nemá soukromoprávní způsobilosti, nemá ani způsobilosti býti stranou ve sporu. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje i úvaha, že, kdyby se někomu, kdo není právní osobností podle hmotného práva, přes to přiznala způsobilost, býti stranou ve sporu, nebylo by podmětu, který by stíhaly hmotněprávní účinky rozepře. Nemůže proto ani veřejná obchodní společnost, nejsou právní osobností, býti ve sporu stranou, nýbrž jsou jí jen její společníci. Tomu nevadí předpis čl. 111 obch. zák., podle něhož obchodní společnost může pod svou firmou na soudě žalovati a býti žalována, neboť i kupec jednotlivce může, pokud jde o věci související s obchodem, nejen pod svým občanským jménem, nýbrž i pod svou firmou žalovati nebo býti žalován, aniž lze z toho usuzovati, že, jednáje pod svou firmou, jest samostatným, jiným právním podmětem než, když jedná pod svým jménem občanským. Podle toho, co právě doličeno, jest pokládati žalovanou stranu ve sporu proti veřejné obchodní společnosti firmě Josef W., sestávající ze dvou veřejných společníků Josefa W-a a Viléma W-a, za totožnou se žalovaným ve sporu proti těmto dvěma společníkům Josefu W-ovi a Vilému W-ovi, takže co do totožnosti žalované strany v obou sporech jest námitka zahájeného sporu odůvodněna. Rekursní soud se pro svůj opačný právní názor odvolává neprávem na rozh. čís. 7781, 6584 a 4827 sb. n. s. Žádné z nich se neobírá výslovně námitkou zahájeného sporu nebo rozsouzené rozepře. Z právních vývodů, řešících jiné právní otázky, nelze však beze všeho odvozovati právní zásady jako všeobecně platné též pro řešení tu rozebíraných právních otázek s podstatně odchylným skutkovým základem. V rozh. čís. 7781 šlo hlavně o to, zda lze žalobu proti veřejné obchodní společnosti rozšířiti proti jednomu z jejích společníků v jeho vlastnosti společníka jiné veřejné obchodní společnosti zavázanému z tohoto druhého společenství. Tu bylo přihlížeti ke zvláštní právní povaze společenského jmění, jež tvoří samostatnou část jmění společníků, oddělenou fakticky i právně od soukromého jejich jmění. Bylo míti zřetel k tomu, že do sporu týkajícího se jmění jedné společnosti zatahován byl právní poměr plynoucí ze závazků ze společnosti jiné. Posléze bylo uvažovati, že společníci veřejné společnosti, jednajíce za ni, vystupují v jejím sporu jen ve svém vztahu k ní, totiž ke zmíněnému samostatnému jmění, nikoli též v ostatních vztazích své právní osobnosti. Za toho stavu věci ovšem bylo lze říci, že, alespoň v obdobných případech, o jaký šlo v rozh. čís. 7781 — společníci veřejné společnosti nejsou stranami — roz. obyčejnými stranami — ve sporu společnosti, že totiž nejsou stranami ve všech vztazích své právní osobnosti, nýbrž jen ve vztahu k onomu samostatnému jmění, nazývanému jménem společenským, takže je jen v tomto zvláštním vztahu lze míti za stranu,

a že proto, jsou-li žalováni, pokud se týče, je-li žaloba rozšířena proti nim v jejich vztahu k jinému podobně samostatnému jmění (totiž k jiné společnosti), má se věc tak, jakoby šlo o přístup nové osoby do sporu jako strany vedle dřívější strany, což ovšem není jen změnou žaloby podle § 235 c. ř. s., o níž v onom sporu šlo. Z právního názoru o samostatnosti společenského jmění a o různosti právního postavení společníků, jednají-li jen ve vztahu k němu aneb ve vztahu k ostatní své právní osobnosti, plyne též v rozhodnutí čís. 4827 vyřčená možnost samostatného závazku společníků založeného tím, že spolu podepsali směnku nejen za veřejnou obchodní společnost, nýbrž i jako její přijatelé osobně. Pro otázku, kdo jest ve sporu veřejné obchodní společnosti stranou, neplyne z toho nic. Rovněž neplyne nic pro ni z rozh. čís. 6594. Mluví-li se tam o způsobilosti veřejné obchodní společnosti, by žalovala nebo byla žalována, tedy byla stranou ve sporu, lze tomu i tu rozuměti jen ve smyslu shora objasněném porovnáním obdoby čl. 111 s čl. 15 obch. zák. Jinak zdůrazňuje posléze citované rozhodnutí jen právní názor, že veřejná obchodní společnost (roz. společníci jednající se vztahem k jejímu samostatnému jmění) nemohou vládnouti jměním, jež není částí jejího jmění, nýbrž jest částí jmění některého ze společníků. Důvody, z nichž rekursní soud neuznal námitku zahájené věci za odůvodněnou, tudíž neobstojí. Bylo proto obnoviti usnesení prvního soudu, vyhovující námitce zahájeného sporu se zřetelem ke sporu zahájenému pod sp. zn. Ck III 143/28. Tím pozbyla otázka, pokud by táž námitka byla odůvodněna též se zřetelem ke sporu zahájenému pod sp. zn. Ck III 353/27 věcného významu. Bez významu pro rozřešení otázky zahájené rozepře jest i okolnost, že žalobce doplnil skutkový základ nové žaloby přednesem, že usnesení o prikázání zažalované pohledávky bylo zrušeno, neboť tím se nemění nic ani na právním důvodu žaloby ani na jejím předmětu, by žalovaní zapravili nedoplatek kupní ceny, nýbrž jest jím jen předem čeleno námitce proti oprávnění k žalobě.

Čís. 9242.

Nabyli-li vlastnictví k zabavené věci nebo její držbu třetí osoba, jež není ochotna dovoliti, by bylo v exekuci pokračováno, nezbyvá vymáhajícímu věřiteli než, aby své zástavní právo na zabavené věci uplatnil žalobou podle § 466 obč. zák. (pokud se týče i podle nařízení ze dne 19. září 1860, čís. 212 ř. zák.) a pak v exekuci pokračoval. Navrhl-li přímo pokračování v exekuci a první soud jeho návrhu vyhověl, jest oprávněn k rekursu i dlužník, třeba sám přivodil stav věci, pro který pokládá postup prvního soudu za nezákonný.

(Rozh. ze dne 5. října 1929, R I 577/29.)

Soud první stolice vyhověl návrhu vymáhajícího věřitele, by bylo pokračováno v prodejovém řízení ohledně pokladny dne 5. srpna 1926 pro vymáhajícího věřitele exekučně zabavené, a uložil firmě Rudolf